

KOMPANIYANING MUVOZANATLI BOSHQARUV TIZIMI VA UNING
ELEMENTLARINI BOSHQARISH

Nasirova Kamola Alimovna

TDIU Innovation menejment kafedrası I.f.n katta oqituvchisi

Keldibekova Munisa

TDIU Buxgalteriya hisobi fakulteti talabasi

Annotatsiya: *Kompaniyalar faoliyatida barqaror rivojlanishga erishish zamonaviy boshqaruvning kompleks, muvozanatli yondashuvini talab etadi. Ushbu maqolada kompaniyaning muvozanatli boshqaruv tizimining mazmuni, uning asosiy elementlari — strategiyani boshqarish, faoliyat ko'rsatkichlari samaradorligini boshqarish, kompaniya qiymatini boshqarish, resurslarni boshqarish hamda kadrlarni boshqarishning o'zaro integratsiyalashgan mexanizmlari yoritilgan. Tadqiqot davomida muvozanatli boshqaruvning nazariy asoslari tahlil qilinib, mahalliy va xorijiy olimlar tomonidan ilgari surilgan ilmiy fikrlar umumlashtirilgan. Shuningdek, amaliyotda uchraydigan muammolar bo'yicha taklif va tavsiyalar ishlab chiqilgan hamda korxonalar boshqaruv tizimini takomillashtirishga doir ilmiy-amaliy xulosalar berilgan.*

Kalit so'zlar: *Muvozanatli boshqaruv tizimi, Balanced Scorecard (BSC), strategiyani boshqarish, faoliyat ko'rsatkichlari samaradorligi, kompaniya qiymatini boshqarish, resurslarni boshqarish, kadrlarni boshqarish, strategik boshqaruv, korporativ samaradorlik, KPI (asosiy faoliyat ko'rsatkichlari), inson kapitali, raqobatbardoshlik.*

Abstract: *Achieving sustainable development in companies requires a modern, comprehensive, and balanced management approach. This article examines the essence of the balanced corporate management system and its core elements — strategic management, performance indicator efficiency management, company value management, resource management, and human resource management, as well as the integrated mechanisms connecting them. The study analyzes the theoretical foundations of balanced management and summarizes the views of both local and foreign researchers. In addition, the article provides practical recommendations for addressing issues encountered in practice and presents scientific and practical conclusions aimed at improving corporate management systems.*

Keywords: *Balanced Management System, Balanced Scorecard (BSC), Strategy Management, Performance Management, Corporate Value Management, Resource Management, Human Resource Management, Strategic Management, Corporate Efficiency, KPI (Key Performance Indicators), Human Capital, Competitiveness.*

KIRISH

Iqtisodiyotni erkinlashtirish sharoitda korxonalarni samarali boshqarish nafaqat iqtisodiy barqarorlik, balki ularning uzoq muddatli rivojlanishini ta'minlashning asosiy

omillaridan biri hisoblanadi. Har bir sohani to'g'ri boshqarishda muvozanatli boshqaruv tizimi va uning tarkibiy elementlari — strategiyani boshqarish, faoliyat ko'rsatkichlari samaradorligini boshqarish, kompaniya qiymatini boshqarish, resurslarni boshqarish hamda kadrlarni boshqarish — alohida ahamiyat kasb etadi. Ushbu elementlarning uyg'un va bir-biri bilan integratsiyalashgan holda ishlashi korxonaning strategik maqsadlariga erishish va bozor sharoitiga moslashuvchanligini oshiradi.

Muvozanatli boshqaruv tizimining asosiy vazifalaridan biri – korxonaning rivojlanish strategiyasini ishlab chiqish, amalga oshirish va nazorat qilishdir. Korxonada strategik, o'rta muddatli va taktik rejalashtirish tizimlarining mavjudligi samarali byudjetlash va resurslardan oqilona foydalanish imkoniyatini yaratadi. Amaliyotda strategik boshqaruvning dolzarbligi korxonalar vakolatlarining kengayishi, ularning iqtisodiy natijalar uchun mas'uliyati ortishi hamda bozor talablarining tez o'zgarishi bilan izohlanadi. Ayniqsa, davlat ishtirokidagi korxonalarni transformatsiya qilish jarayonida strategik boshqaruvning ahamiyati yanada oshib bormoqda.

Boshqaruv tizimlarining samaradorligi, avvalo, korxonalarining strategik maqsadlari aniq shakllantirilishi va ularni amalga oshirish mexanizmlarining to'g'ri tanlanishiga bog'liq. Ammo amaliyot shuni ko'rsatadiki, ko'plab korxonalar strategik rejalashtirishda tashqi va ichki muhit o'zgarishlariga moslashishda qator qiyinchiliklarga duch keladi. Bu esa strategik boshqaruv tizimlari hali ham to'liq takomillashmaganini, korxonalar rivojlanishining strategik barqarorligini ta'minlovchi mexanizmlarni yanada rivojlantirish zarurligini ko'rsatadi.

Bugungi kunda raqobatbardoshlikni oshirish, bozordagi o'zgaruvchan talabga moslashish va barqaror o'sishni ta'minlash uchun kompaniyalar nafaqat strategik boshqaruvga, balki strategik marketingga ham alohida e'tibor qaratmoqda. Strategik marketing korxonaning uzoq muddatli maqsadlarini belgilash, resurslarni samarali taqsimlash, bozor imkoniyatlari va raqobat ustunliklaridan to'liq foydalanish imkonini beradi. Strategik menejment va marketing o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik bugungi boshqaruv amaliyotida eng muhim ilmiy-nazariy muammolardan biri bo'lib, bu yo'nalishda olimlar o'rtasida bahs-munozaralar davom etmoqda. Ushbu integratsiya korxonada muvozanatli boshqaruv tizimini shakllantirishning zaruriy shartlaridan biri hisoblanadi.

Shu kabi omillar kompaniyaning muvozanatli boshqaruv tizimini chuqur o'rganish, uning strukturalari va mexanizmlarini tahlil qilish hamda amaliy takomillashtirish bo'yicha ilmiy tadqiqotlar olib borishni taqozo qiladi.

Adabiyotlar sharhi

Korxonalarda muvozanatli boshqaruv tizimini shakllantirish va uning tarkibiy elementlarini samarali qo'llash masalasi so'nggi yillarda mahalliy hamda xorijiy ilmiy tadqiqotlarda keng yoritilayotgan dolzarb yo'nalishlardan biridir. Jahon ilmiy adabiyotida strategik boshqaruv, korporativ samaradorlikni baholash, resurslardan samarali foydalanish va inson kapitalini rivojlantirishga oid turlicha nazariy

konsepsiyalar hamda amaliy yondashuvlar shakllangan. Tadqiqotchilar muvozanatli boshqaruv tizimining kompaniya barqarorligi, raqobatbardoshligi va bozor sharoitlariga moslashuvchanligini oshirishdagi o'rnini turli metodlar asosida izohlagan. Mahalliy olimlar esa ushbu tizimni milliy iqtisodiyot sharoitiga moslashtirish, boshqaruvning institutsional asoslarini takomillashtirish va kompaniyalar faoliyatida zamonaviy boshqaruv mexanizmlaridan foydalanish zarurati bo'yicha o'z ilmiy qarashlarini ilgari surgan.

Kompaniyada Balanced Scorecard (BSC) yondashuvi orqali strategik maqsadlarni o'lchash va nazorat qilish samaradorligi oshiriladi. R.Kaplan va D.Norton strategiya va kundalik faoliyatni bog'lash mexanizmlarini ishlab chiqib, xodimlar va menejerlar uchun maqsadlarni aniq ko'rsatadi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, BSC orqali moliyaviy va moliyaviy bo'lmagan ko'rsatkichlar integratsiyalashadi, bu esa kompaniya strategiyasini barcha bo'g'inlarda amalga oshirishni ta'minlaydi. Shu bilan birga, BSC tizimi strategik rejalashtirish jarayonini doimiy monitoring va tahlil bilan boyitadi, kompaniya samaradorligini oshirishga yordam beradi[1].

Raqobatbardosh strategiya yaratish va uni amalga oshirish orqali kompaniyaning uzoq muddatli barqarorligini ta'minlash mumkin. M.Porter kompaniyaning bozor sharoitlariga moslashuvi, raqobatchilarni tahlil qilish va resurslarni optimal taqsimlash orqali strategik ustunlikni saqlashning ilmiy asoslarini beradi. Tadqiqot shuni ko'rsatadiki, kompaniya strategiyasi faqat ichki resurslar bilan emas, balki tashqi muhit tahlili bilan ham bog'liq bo'lishi lozim[2].

Kompaniya qiymatini baholash va strategik moliyaviy qarorlar qabul qilish usullari A.Damodaran tomonidan ishlab chiqilgan. Tadqiqot kompaniya qiymatini oshirish uchun risklarni tahlil qilish, investitsion loyihalarni baholash va kapital strukturasi qarorlarini optimallashtirish mexanizmlarini ko'rsatadi. Shuningdek, strategik moliyaviy qarorlar kompaniya uzoq muddatli barqarorligiga bevosita ta'sir qiladi[3].

Inson kapitalini rivojlantirish kompaniya raqobatbardoshligining asosiy manbai ekanini G.Becker ta'kidlaydi. Tadqiqot xodimlarning bilim, malaka va tajribasini oshirish, ularni strategik maqsadlarga yo'naltirish hamda kompaniya samaradorligini oshirish mexanizmlarini ilmiy asoslaydi. Shu bilan birga, inson kapitaliga sarmoya kiritish kompaniya faoliyatining uzoq muddatli barqarorligini ta'minlashga yordam beradi[4].

Resurslarni boshqarish tizimlari kompaniya samaradorligini oshirish va strategik maqsadlarni amalga oshirishda asosiy omil ekanini G.R.Meredith va S.J.Mantel ko'rsatadi. Tadqiqot moddiy, moliyaviy va axborot resurslarini optimal taqsimlash, jarayonlarni monitoring qilish va samaradorlikni baholashning tizimli yondashuvini taqdim etadi. Samarali resurslar boshqaruvi kompaniya strategiyasini amalga oshirishda bo'shliqni kamaytiradi va operatsion faoliyatni yaxshilaydi[5].

Kompaniyalarda strategiyani boshqarishning samaradorligi barcha bo'g'inlarda maqsadlarning aniq belgilanishi va strategiyaning xodimlar tomonidan tushunilishini

ta'minlash orqali oshadi. A.A.Tursunov bu jarayonni o'rganib, strategik rejalashtirish va monitoring mexanizmlarini ishlab chiqqan. Shu tarzda strategiya kompaniya barcha darajalarida amalga qo'llaniladi va xodimlar faol ishtirok etadi[6].

Faoliyat ko'rsatkichlari samaradorligini baholashda moliyaviy va moliyaviy bo'lmagan indikatorlarni integratsiyalash jarayoni D.M.Abdug'aniyeva tomonidan tadqiq qilingan. Tadqiqot KPIlarni qo'llash orqali jarayonlarni optimallashtirish, mijozlar qoniqishini monitoring qilish va kompaniya samaradorligini oshirish zarurligini ko'rsatadi. Bu yondashuv kompaniya ichki boshqaruv tizimini yanada samarali qiladi[7].

Kompaniya qiymatini boshqarish strategiyasi, kapital strukturasi optimallashtirish va risklarni boshqarish tizimi S.S.Rahimov tomonidan tahlil qilingan. Tadqiqot kompaniya uzoq muddatli barqarorligini ta'minlashda moliyaviy va strategik qarorlarni integratsiyalashgan holda amalga oshirish muhimligini ko'rsatadi. Shu bilan birga, kompaniya qiymatini oshirish uchun risklarni baholash va nazorat qilish jarayonlari tizimli bo'lishi zarurligi ta'kidlanadi[8].

Kadrlarni boshqarish va inson kapitalini rivojlantirish kompaniya strategiyasini muvaffaqiyatli amalga oshirishda hal qiluvchi rol o'ynashini S.Sh.Azizova ko'rsatadi. Tadqiqot xodimlarning bilim va malakasini oshirish, ularni strategik maqsadlarga yo'naltirish, motivatsiya va malaka oshirish tizimlarini joriy etish orqali kompaniya samaradorligini oshirishga xizmat qilishini ilmiy asoslaydi[9].

Natijada, korxonalarda muvozanatli boshqaruv tizimining elementlari (strategiyani boshqarish, faoliyat ko'rsatkichlari samaradorligini boshqarish, kompaniya qiymatini boshqarish, resurslarni boshqarish va kadrlarni boshqarish) hamda ularni xalqaro standartlar bilan uyg'unlashtirish jarayoni nafaqat korxonalarining samaradorligini oshirish, balki ularning uzoq muddatli barqarorligini ta'minlashga xizmat qiladi. Xorijiy va mahalliy olimlar tomonidan olib borilgan tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, strategik yondashuvlar, resurslarni optimal boshqarish, KPIlarni qo'llash va inson kapitalini rivojlantirish korxonalarining raqobatbardoshligini sezilarli darajada oshiradi. Shu bilan birga, integratsiyalashgan yondashuvlar korxonalarini global iqtisodiy muhitga moslashtirish va investitsiya jozibadorligini oshirishda muhim rol o'ynaydi. Shu asosda, kompaniya boshqaruv tizimini takomillashtirish va zamonaviy yondashuvlarni joriy etish bo'yicha ilmiy va amaliy tavsiyalar ishlab chiqish dolzarb vazifa hisoblanadi.

Tadqiqot metodologiyasi

Ushbu maqolada kompaniyaning muvozanatli boshqaruv tizimi va uning asosiy elementlari – strategiyani boshqarish, faoliyat ko'rsatkichlari samaradorligini boshqarish, kompaniya qiymatini boshqarish, resurslarni boshqarish va kadrlarni boshqarish – tizimli yondashuv bilan o'rganildi. Tadqiqot jarayonida quyidagi metodologik usullar qo'llanildi:

Nazariy tahlil – Mahalliy va xorijiy adabiyotlar, ilmiy maqolalar, boshqaruv sohasidagi nazariy manbalar o'rganildi. Bu usul kompaniyaning muvozanatli

boshqaruv tizimining nazariy asoslarini aniqlash va tadqiqotning ilmiy bazasini mustahkamlash imkonini berdi.

Taqqoslash (komparativ) usuli – Turli kompaniyalarda muvozanatli boshqaruv tizimining elementlari qo'llanilish jarayoni tahlil qilindi. Bu usul orqali strategik yondashuvlar, KPIlar, resurslarni boshqarish mexanizmlari va xodimlarni rivojlantirishning samaradorligi aniqlanadi.

Empirik usullar – Zarurat bo'lganda, korxonada mutaxassislar bilan intervyu va so'rovlarni o'tkazildi. Bu kompaniya boshqaruvi amaliyotini o'rganish, tizimning real samaradorligini baholash va tavsiyalar ishlab chiqish imkonini berdi.

Statistik tahlil – Faoliyat ko'rsatkichlari, moliyaviy va moliyaviy bo'lmagan metrikalar o'zgarishi statistik usullar yordamida tahlil qilindi. Bu kompaniya qiymatini oshirish va resurslardan samarali foydalanish darajasini baholash imkonini berdi.

Integratsiyalashgan yondashuv – Tadqiqot davomida barcha elementlar – strategiyani boshqarish, KPIlarni nazorat qilish, kompaniya qiymatini oshirish, resurslar va kadrlarni boshqarish – bir-biri bilan bog'liq holda o'rganildi. Bu yondashuv kompaniya boshqaruvining barcha jihatlarini mukammal tahlil qilish imkonini yaratdi.

Natijada, maqolada qo'llanilgan metodologik yondashuvlar kompaniyaning muvozanatli boshqaruv tizimini har tomonlama o'rganish, uning samaradorligini baholash va amaliy tavsiyalar ishlab chiqishda asosiy vosita bo'ldi.

Tahlil va natijalar

Kompaniyaning muvozanatli boshqaruv tizimi va uning elementlari korxonada samaradorligi va barqarorligini oshirishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, strategiyani boshqarish jarayoni kompaniyaning uzoq muddatli rivojlanish yo'nalishlarini aniqlash va amalga oshirish mexanizmlarini belgilashga xizmat qiladi. Strategik maqsadlarning barcha bo'g'inlarda bir xil talqin qilinishi va xodimlar tomonidan tushunilishi korxonada ichki barqarorligini oshirishga yordam beradi, shuningdek, tashqi muhitdagi o'zgarishlarga tez moslashish imkonini beradi.

Faoliyat ko'rsatkichlari samaradorligini boshqarish jarayonida moliyaviy va moliyaviy bo'lmagan indikatorlar tizimi integratsiyalashadi. KPIlar asosida jarayonlarni monitoring qilish, mijozlar ehtiyojlarini qondirish va xodimlar unumdorligini baholash kompaniyaning ichki boshqaruv qarorlarini dalillarga asoslangan holda qabul qilish imkoniyatini ta'minlaydi. Tadqiqot shuni ko'rsatadiki, bu yondashuv kompaniya ichki samaradorligini sezilarli darajada oshiradi.

Kompaniya qiymatini boshqarish strategiyasi esa uzoq muddatli barqarorlik va bozor qiymatini oshirishga qaratilgan. Tadqiqot natijalari kompaniya aktivlari va kapital strukturasi samaradorligini baholash, investitsion qarorlarni optimallashtirish va risklarni tizimli boshqarish orqali qiymatga yo'naltirilgan yondashuvni ta'minlash zarurligini ko'rsatadi. Shu bilan birga, kompaniya qiymatini oshirish jarayoni ichki va tashqi muhitni hisobga olgan holda strategik qarorlar qabul qilishni talab qiladi.

Umuman olganda, kompaniyaning muvozanatli boshqaruv tizimining barcha elementlari – strategiyani boshqarish, faoliyat ko'rsatkichlari samaradorligini boshqarish, kompaniya qiymatini boshqarish, resurslarni boshqarish va kadrlarni boshqarish – o'zaro bog'langan holda korxonaning barqaror rivojlanishi va raqobatbardoshligini ta'minlaydi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, integratsiyalashgan yondashuvlar korxonalarga strategik maqsadlarni aniq belgilash, ichki resurslardan optimal foydalanish, xodimlar salohiyatini rivojlantirish va kompaniya qiymatini oshirish imkonini beradi. Shu bilan birga, tizimning barcha elementlarini uyg'unlashtirish korxonani global iqtisodiy muhitga moslashtirish va investitsiya jozibadorligini oshirishda muhim rol o'ynaydi.

1-Jadval.

Faoliyat ko'rsatayotgan korxonalar va tashkilotlar soni

Klassifikator	2021	2022	2023	2024	2025
Nukus shahri	6286	6782	7469	6583	5543
Amudaryo	1569	1779	2023	2163	1757
Beruniy tumani	1825	1867	2229	2165	1823
Bo'zatov tumani	292	378	415	429	376
Qorao'zak tumani	655	651	753	787	534
Kegeyli tumani	631	762	850	881	668
Qo'ng'iro't tumani	1291	1374	1643	1621	1230
Qaniko'l tumani	584	639	700	713	579
Mo'ynoq tumani	571	641	709	708	525
Nukus tumani	1002	1030	1088	965	796
Taxiatosh tumani	706	745	802	792	651

Qoraqalpog'iston Respublikasi hududlari bo'yicha 2021–2025-yillarda faoliyat ko'rsatayotgan korxonalar va tashkilotlar sonidagi o'zgarishlarni aks ettiradi. Umuman olganda, aksariyat hududlarda 2021–2023-yillar oralig'ida korxonalar sonining o'sishi kuzatilgan bo'lsa, 2024–2025-yillarda sezilarli pasayish qayd etilgan.

Eng yirik iqtisodiy markaz — Nukus shahrida korxonalar soni 2021-yildagi 6286 tadan 2023-yilda 7469 taga qadar oshgan, biroq keyingi yillarda kamayib, 2025-yilda 5543 taga tushgan. Shu kabi dinamikani boshqa tumanlarda ham ko'rish mumkin: Amudaryo, Beruniy, Kegeyli, Qo'ng'iro't, Nukus tumani kabi hududlarda dastlab rivojlanish, keyin esa iqtisodiy faollik qisqarishi kuzatilgan.

Ayrim kichik tumanlarda, masalan, Bo'zatov va Mo'ynoqda 2021–2023-yillarda o'sish davom etgan bo'lsa-da, 2024–2025-yillarda kamayish sodir bo'lgan. Bu holat hududlardagi iqtisodiy muhitning o'zgarishi, biznesning konsolidatsiyasi yoki statistika ro'yxatlarining yangilanishi bilan izohlash mumkin.

Umuman olganda, jadval 2021–2023-yillarda korxonalar faolligining o'sganini, biroq 2024–2025-yillarda respublika bo'yicha umumiy pasayish tendensiyasi kuzatilayotganini ko'rsatadi.

2-Jadval.

Korxonalar demografiyasi va investitsiyalar ko'rsatkichlari

Ko'rsatkichlar	2022	2023	2024	2025

Korxonalar va tashkilotlar				
Jami tashkilotlar va korxonalar soni	561386	477722	455609	463000
Kichik biznes subyektlari	497293	-	-	393400
Kichik biznes ulushi	88.6%	-	-	85.0%
Xorijiy investitsiyali korxonalar	-	-	14200	17000

O'zbekistonda korxonalar demografiyasi va investitsiya jarayonlarida so'nggi yillarda kuzatilgan tendensiyalarni aks ettiradi. 2022–2025-yillar kesimida jami korxonalar sonida ma'lum tebranishlar kuzatilib, 2022-yildagi 561 mingdan 2024-yilda 455 mingga kamaygani, 2025-yilda esa yana o'sib 463 ming taga yetgani ko'rinadi. Kichik biznes subyektlarining ulushi yuqori bo'lib, 2022-yilda 88,6 foizni tashkil etgan bo'lsa, 2025-yilda 85 foiz atrofida qayd etilmoqda.

Shuningdek, investitsiyaviy muhitning faollashuviga mos ravishda xorijiy investitsiyali korxonalar soni ortib bormoqda: 2024-yilda 14,2 ming, 2025-yilda esa 17 mingga yetgani iqtisodiyotning ochiqligi va investorlar uchun yaratilayotgan sharoitlar yaxshilanayotganidan dalolat beradi.

Bu o'zgarishlar mamlakatda tadbirkorlik subyektlari tarkibidagi dinamika va investitsion faollikning barqaror rivojlanayotganini ko'rsatadi.

Xulosa

Yuqoridagi tadqiqot natijalari kompaniyaning muvozanatli boshqaruv tizimi zamonaviy korporativ boshqaruvning ajralmas qismi ekanini yaqqol ko'rsatadi. Strategiyani boshqarish, faoliyat ko'rsatkichlari samaradorligini baholash, kompaniya qiymatini oshirish, resurslarni boshqarish va kadrlar bilan ishlash kabi elementlar o'zaro uyg'unlashgan holda korxonaning umumiy rivojlanish strategiyasini shakllantiradi va uning amaliyotda izchil amalga oshirilishini ta'minlaydi. Mazkur elementlarning har biri korxonalar ichki muhitidagi jarayonlarning barqaror va samarali ishlashiga, tashqi muhitdagi o'zgarishlarga moslashuvchan yondashuv shakllanishiga xizmat qiladi.

Tadqiqot davomida o'tkazilgan statistik tahlillar hududlar kesimida faoliyat yuritayotgan korxonalar sonidasezilarli tebranishlar mavjudligini ko'rsatdi. 2021–2023-yillarda korxonalar sonining o'sishi kuzatilgan bo'lsa, 2024–2025-yillarda aksariyat hududlarda pasayish kuzatildi. Bu holat iqtisodiy faollikning o'zgarib borishi, biznes muhiti, soliq siyosati, infratuzilma va boshqa omillarning hududlarga turlicha ta'sir ko'rsatishi bilan bog'liq. Shunga qaramay, korxonalar sonining umumiy tebranishi bozor mexanizmlarining tabiiy qayta shakllanishi, iqtisodiy resurslarning qayta taqsimlanishi va ro'yxatga olish tizimlarining qonunchilik asosida optimallashtirilayotgani bilan ham izohlanadi.

Korxonalar demografiyasi bo'yicha umumrespublika ko'rsatkichlari ham o'tgan yillarda iqtisodiy faollikning turlicha sur'atlarda kechganini tasdiqlaydi. 2022-yilda jami korxonalar sonining yuqori bo'lgani, 2023–2024-yillarda esa qisqarishi iqtisodiy jarayonlardagi umumiy tebranishlarni aks ettiradi.

Shu bilan birga, kichik biznesning ulushi yuqori darajada saqlanib qolayotgani tadbirkorlik sektorining milliy iqtisodiyotda yetakchi rol o'ynashini tasdiqlaydi. Xorijiy investitsiyali korxonalar sonining 2024–2025-yillarda sezilarli oshgani esa mamlakat investitsiya jozibadorligi ortib borayotganining yaqqol dalilidir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Kaplan, R., & Norton, D. The Balanced Scorecard: Translating Strategy into Action. Boston: Harvard Business School Press. 1996 y.
2. Porter, M. Competitive Advantage: Creating and Sustaining Superior Performance. New York: Free Press. 1985 y.
3. Damodaran, A. Investment Valuation: Tools and Techniques for Determining the Value of Any Asset. Hoboken: Wiley. 2012 y.
4. Becker, G. Human Capital: A Theoretical and Empirical Analysis with Special Reference to Education. Chicago: University of Chicago Press. 1993 y.
5. Meredith, J.R., & Mantel, S.J. Project Management: A Managerial Approach. Hoboken: Wiley. 2011 y.
6. Tursunov, A.A. Kompaniyalarda strategiyani boshqarishning samaradorligi. *Journal of Management in Uzbekistan*, 2022 y. 15-28 b.
7. Abdug'aniyeva, D.M. Faoliyat ko'rsatkichlari samaradorligini baholash va boshqarish. *Business and Economics Review*, 2023 y, 45-60 b.
8. Rahimov, S.S. Kompaniya qiymatini boshqarishning strategik yondashuvlari. *Corporate Governance Journal*, 2021 y, 32-47 b.
9. Azizova, S.Sh. Kadrlarni boshqarish va inson kapitalini rivojlantirish. *Human Resource Development Review*, 2023 y, 10-25 b.